

„Ik was n leegstoand hoes, old en deurleefd

Ik doe vandaag, hoe verleidelijk ook, maar niet mee aan de grote mode van het Omkijken, want er was wat meer aanbod de laatste weken. Vandaag gaat het noodgedwongen wat meer in de breedte dan in de diepte. He-las. Maar misschien kom ik in slappe tijden nog wel eens terug op 't een of 't ander.

Door **Ton Kolkman**

Tip 1

Peter Visser is een Groninger dichter, die al jarenlang in Krödde publiceert. Wat opvalt, is dat menig gedicht van zijn hand een sonnet is. Dat betekent in dit geval ook rijm en metrum. Het belangrijkste is natuurlijk dat de man wat te zeggen heeft. In de vorm-of-vent-kwestie kies ik tenslotte voor de vent. Maar ambachtelijke vormen zijn dan mooi meegenomen. De bundel heet „Aal beeld mor gain geluud” en heeft een omslag dat meer dan een paperbackje verdient. Ik zou zo graag wat citeren. Maar daarvoor heb ik niet de ruimte. In elk geval komen de 'vadergedichten' waar de bundel mee begint, zeer sterk op mij over, evenals de gedichten waarin eenzaamheid zich een uitweg zoekt, en waarin de beelden van het Groninger landschap heel functioneel worden toegepast. Een minder geslaagd iets kom je nu en dan ook wel tegen, zoals het onpoëtische 'Indioanen' (politiek heeft zich voor mij nooit in poëzie kunnen vertalen). Maar ook hele mooie regels, zoals de titel van dit artikel. Een prima zet van Uitgeverij Passage! ISBN 90 5452 015 9; /23,50.

Tip 2

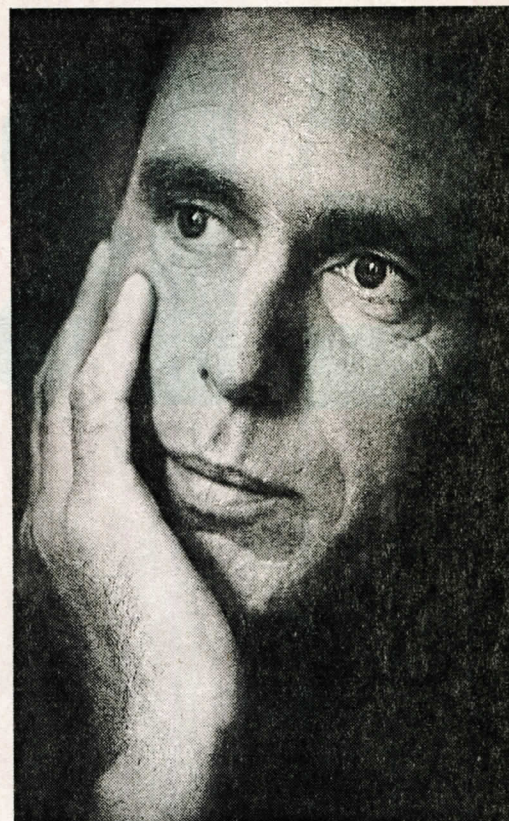
De prozaïsten Dick Blancke, Max Douwes, Miny Hofsteenge, Klaas Kleine, Marga Kool, Gerard Nijenhuis, Meine Roswinkel, Gerard Stout en Jan Veenstra verkeren terecht in het goede gezelschap van vermaarde namen als W.F. Hermans, Gerrit Krol, Jacob van Lennep, Bob den Uyl of Theun de Vries. Samen in de bundel „Alles is even belangrijk...” (uitg. Het Drentse Boek/Provinciale Bibliotheekcentrale Drenthe, ISBN 90-6509-123-8; /24,50). Vooral aanbevolen omdat de bijdragen van de Drenten naar mijn smaak en bescheiden mening beter zijn dan de opgenomen fragmenten van de 'Nederlanders'. Alleen met het proza van Erik Harteveld kan ik geen kant op.

Tip 3a

In de reeks „Koppel-Taol” van Stichting Het Drentse Boek verschijnen verhalen van Miny Hofsteenge (Dwelen deur dook) en gedichten (Dood spoor) van Lukas Koops. Wie deze rubriek een beetje gevolgd heeft, zal niet verbaasd zijn dat ik „Dwelen deur dook” ga aanprijzen. Eindelijk is er dan iets van Miny Hofsteenge te koop, een van Drentes beste prozaïsten. Haar thematiek is niet alleedaags in de Drentse schrieverij. Haar vrouwen, die vaak de hoofdpersoon zijn, vallen als door een soort wetmatigheid steeds weer voor de verkeerde kerels. Haantjes die zich zo graag alle-machtig belangrijk willen voordoen. Een stijl-bloempje als „een avond vol kunst met de grote K.” -let op de punt- (bl. 45) krijgt dan dubbele bodem. De thematiek zou je dus (vrouwelijke) liefde kunnen noemen. Maar de manier waarop de twee seksen met elkaar omgaan is nogal problematisch. Dat is niet bepaald nieuw, maar Miny Hofsteenge schrijft in een boeiende en gelukkig niet-rechtlijnige stijl, die de lezer bezig houdt. Haar Johanna is een menselijke warmte die als een soort 'running gag' in haar verhalen opduikt en door de tegenstelling met de hoofdfiguren contrast maakt en diepte geeft. Onderwerpen als coma, bijna-dood-ervaring, reïncarnatie, incest, verkrachting, overspel of moord zijn zaken die niet geschuwd worden. Van haar moet dus meer verschijnen. Er ligt nog zat in de la, uitgevers! Nou vooruit, nog één typisch Hofsteengiaans stijlbloempje: „'t Kliekie um hum toe nikte, of ze op eulievelden in bedrijf waren” (bl. 38). Uitg. St. Het Drentse Boek, ISBN 90.6509.124.6. /15

Tip 3b

Van Lukas Koops hinken de gedichten in „Dood spoor” wat op twee benen. Zijn teksten zijn alleszins de moeite waard. Soms vind ik het poëzie, een andere keer vind ik het niet meer dan notities. Ik ben er van overtuigd dat Lukas Koops integer getroffen is door allerhande zaken, en ook dat hij dat kort en krachtig in een paar woorden vangen kan. Een voorbeeld van zo'n 'notitie': onvoldoende hie hef / veur vandaag / zien hoeswark / niet maakt // de boeken / lagen bij / zien vao // de schriften / bij moe'. Bij mij springt nog geen vonk over. Soms blijft hij steken in een grapje, hoe diepzinnig bedoeld ook (bl. 11). Soms begint hij sterk: veurrecht // langzaam maor / zeker wordt aal / meer bomen / broen en / kaol // mooi dat de / jeugd de / toekomst / hef. Hier had hij moeten stoppen om de lezer bij zijn poëzie betrokken te houden, maar helaas komt er nog een uitsmijter: kan zie / zölf zien / hoe 't / oflop. Soms breekt de sarcastische politicus door, en dat levert dan wel wat op, maar naar mijn idee geen poëzie, zoals op bl. 17. Koops op z'n best is bijvoorbeeld te vinden op bladzijde 19, of bl. 21 (te lang om te citeren): daar slaat bij mij wel een vonk over. Daar is de clou zeker wel functioneel. Overal spreekt bij

▲ „Lukas Koops is integer getroffen door een aantal zaken.”

Foto: Hilbrand Dijkhuis

Lukas Koops sociale bewogenheid uit. En mededogen met medemensen levert bij hem elk geval zo nu en dan Poëzie op. Het themadood wordt mooi verwerkt in bijvoorbeeld „ofscheid” (bl. 25). In het algemeen geldt voor Koops: haal de uitsmijters eruit die alleen maar verduidelijken en daardoor afbreuk doen. Laat dat wat overblijft aan de lezer. Uitg. St. Het Drentse Boek, ISBN 90.6509.124.6. /15

Tip 4

In Groningen deed uitgeverij De Hel in Muntendam (postbus 44, 9649 ZG) van zich spreken met „'n Zummer in de Hel”: belevenissen van een zootje asociale die desondanks een hechte eenheid tegen de buitenwereld vormde. Een kostelijke ruige strip (rijk geïllustreerde proza is misschien een betere typering) in het Gronings, eerder al verschenen in Krödde maar vanwege het zeldzame voorkomen van de streektaalstrip en de stripkwaliteit een omissbare uitgave in uw boekenkast. Deze aflevering is „Ruk aine”, en volgens het 'klofoonkunt u zich voor vier afleveringen per jaar abonneren door /21,- op giro 1224930 te storten. Zou ik maar doen als ik u was.

Tip 5

'Ok veur vrouwluu', gebundelde radiocolumns van Jans Polling. In één woord: kostelijk. Voor mensen met kinderen in de duizendjarige leeftijd zeer herkenbaar! Uitg. Radio Drenthe/Hummelen, ISBN 90 6510 50 18; /21,50.